

O lidech, kteří špatně počítali

Lk 14,25-33: Šly s ním veliké zástupy; obrátil se k nim a řekl: „Kdo přichází ke mně a nedovede se zřítci svého otce a matky, své ženy a dětí, svých bratrů a sester, ano i sám sebe, nemůže být mým učedníkem. Kdo nenese svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem. Chce-li někdo z vás stavět věž, což si napřed nesedne a nespočítá náklad, má-li dost na dokončení stavby? Jinak - až položí základ a nebude moci dokončit - vysmějí se mu všichni, kteří to uvidí. ‚To je ten člověk‘, řeknou, ‚který začal stavět, ale nemohl dokončit.‘ Nebo má-li nějaký král táhnout do boje, aby se střetl s jiným králem, což nezasedne nejprve k poradě, zda se může s deseti tisíci postavit tomu, kdo táhne s dvaceti tisíci? Nemůže-li, vyšle poselstvo, dokud je protivník ještě daleko, a žádá o podmínky míru. Tak ani žádný z vás, kdo se nerozloučí se vším, co má, nemůže být mým učedníkem. Dobrá je sůl. Jestliže však i sůl pozbude chuti, co jí dodá slanosti? Nehodí se na pole ani na hnojiště: vyhodí se ven. Kdo má uši k slyšení, slyš.“

I.

V Bibli se mluví o Božím království a o Boží vůli, neboli o tom, co nám Bůh přeje a k čemu nás zve. Slova kralování a vůle probouzejí pocit, že to je něco jako rozkazy, které musíte splnit (a běda, jestli ne). Zkusme si ten pocit z rozkazování odmyslet a podívejme se na to odjinud: v Bibli se hodně mluví o lidském životě a mluví se tam tím pádem i o nesnázích, které k němu patří. Člověk by se jim rád nějak vyhnul a rád by, aby všechno fungovalo bez průšvihů a bez nedorozumění, jenže to byste kolem sebe nesměli mít lidi.

Ale i kdybych byl sám svým pánem a nikdo mi do toho nemluvil, ani tak by se život neodvíjel jako bezchybný uskutečněný sen. Nakonec by asi vypadal spíš jako noční můra.

Tak i o tom Bible mluví. Jak si navzájem ztěžujeme život, jak nám do toho navíc vstupují potíže, kterým se nedalo vyhnout, a jak se to někdy v nás a kolem nás zauzluje, až si nevíme rady, jak a co dál.

V takové chvíli a v takové situaci by určitě měla zaznít informace o Boží vůli a o Božím království.

II.

Co je Boží království, to Ježíš nikdy nevysvětloval. Zato vyprávěl krátké příběhy, bylo to něco jako ilustrace v knížce; žádný z nich vám nevyloží, co je to Boží milost nebo Boží království, ale všechny dohromady nabízejí jakousi mozaiku, o které člověk může přemýšlet a třeba přitom i na něco důležitého přijde.

Jednoho dne Ježíš pozoroval, jak to chodí na recepcích, rautech, hostinách a večerích, a jak se někteří pozvaní rádi derou někam dopředu, mezi celebrity. Ale když pak přijde někdo opravdu vážený, budou se odtamtud muset klidit a nebude jim to milé. „Někdo opravdu vážený,” mumlali si učedníci, „kdo by to tak měl být?” a vzpomněli si přitom na větu, kterou Ježíš občas říkával: že poslední budou první a první že budou poslední. A Ježíš mezitím pokračoval: „Všimněte si, že lidi rádi zvou hlavně ty, z koho něco budou mít, nějaké výhody nebo aspoň pozvání na oplátku. Vy to dělejte jinak a pozvěte toho, kdo vám to nemá čím oplatit.”

A připojil podobenství o člověku, který pozval přátele na hostinu. Jenže jaké překvapení – odmítli. “Musím jít pracovat, musím být doma se svou ženou, musím a musím a ještě musím...” Nepřišli. Všichni něco měli a něco museli. Tak ať, hostitel místo nich nechal přivést chudé, slepé a chromé, aby je nahradili, když odmítají přijít.

Poslouchaly to celé davy lidí, kteří z toho pochopili, že není dobrý nápad odmítat Boží pozvání. Jenže i tady přišlo překvapení – zatímco tam se zdráhali pozvaní, teď jako by se zdráhal Ježíš: Řekl jim, že není tak snadné dát se jeho cestou: „Chce-li kdo jít za

mnou a nedovede se zříct svého otce, matky, ženy, dětí, ba i svého života, nemůže být mým učedníkem.”

A připojil k tomu dva další obrázky. Byl jednou jeden muž a ten chtěl postavit věž. Velikou a krásnou, ať ji sousedi obdivují. Jenže si špatně spočítal náklady. Velká předsevzetí, velkolepé úmysly, a co teď s nimi? Věž nedostavěl a lidi se mu posmívají. A on tak snil o tom, jak ho budou obdivovat a snad i závidět...

Byl jednou jeden král a ten vyrazil do války. Počítal, že ji vyhraje, to se tak počítá vždycky, jako když Hitler zahájil Blitzkrieg nebo jako začalo třídenní dobývání Kyjeva, které už trvá skoro pět let, nebo jako letošní bleskové podmanění Íránu, jehož konec je v nedohlednu, a tak podobně. Silná slova, bujná fantazie, a když to pak nevyjde, co dál?

III.

Stavitel věže ani král neměli dost prostředků a sil, aby dokončili, co začali. Co to je za podobenství? To jako máme být my, tihle dva? Chceš říct, Pane, že naše dobré úmysly a dobré skutky a evangelická či jiná tradice a mravy a zbožnost jsou jen babylonská věž, kterou stejně nedostavíme a budeme jen pro posměch?

Ta věž, co ji svým úsilím stavím, je při pohledu z nebes tuze malá a bezvýznamná. Všechna má veliká i drobná „musím a musím a ještě musím” jsou tak tíživá a naléhavá, a přitom mnohdy napůl zbytečná a malicherná; člověk na to přijde kolikrát až s pořádným zpožděním. Ani má víra, zbožnost, poslušnost a mravy nepůsobí omračujícím dojmem; ale i kdyby působily, co s tím?

Ježíš nežádá, abychom nebeského Otce ohromili svou věrností a činorodostí a vystavěli si schody a vstupní bránu do nebe a jako bonus ještě vyhráli všechny životní bitvy. Nic takového nežádá: místo toho zve, abychom ho následovali a stali se jeho učedníky. Jít za ním znamená dát mu přednost před poli, voly, příbuzenstvem, věžemi i vysněnými vítězstvími a být otevřený vůči tomu, co teprve bude a co přichází a co já ještě neznám.

IV.

Evropou teď pochodují davy protestujících studentů, k nimž se přidávají všelijací rabiáti, jako vždy, když se zvedne nějaká vlna. Ale není dobře přehlédnout, jak to vzniklo: vy stavíte na dluh věže a začínáte války, a my to jednoho dne máme platit? Běh světa zase jednou dospěl k výhybce: staří nejsou kdovíjak spokojeni a mladí vidí budoucnost v dost ponurých barvách a politici aby si lámali hlavu, co dál. Nemám řešení pro celý svět a ani v Bibli ho snadno nenajdeme. Najdu tam však aspoň nabídku, které se každý člověk může chopit pro sebe.

Jaký je vlastně můj život? Čeho dobrého jsem dosáhl? Mám tu pár vzpomínek na trapně nedostavěné životní věže a na pár prohraných bitev, třeba s pokušením a zlem. Nemám nic, co bych Bohu nabídl, a právě tehdy – coby chudý, chromý a slepý – jsem zván na jeho hostinu, kam jsem se předtím ostýchal přijít, nevěda, jestli tam smím, a ani jsem vlastně neměl kdy, chtěl jsem ještě dostavět tu věž a vyhrát válku. K čemu že jsem to zván? K víře, že jsem milován jako Boží dítě, i vy jste milováni jako děti Boží, pošlete to dál. Je-li s vámi Bůh, co vám kdo může? Tenhle svazek nikdo neroztrhne, tak před ním nedávejte přednost ničemu podružnému.

V.

Ježíš dopověděl podobenství a zase šel. Víte, jak to s ním bylo dál. Spočítal si to Ježíš dobře a zvážil, je-li v jeho silách vyhrát a dokončit úkol, který byl před ním? Co o tom soudíte? Šel do centra dění, byl odsouzen a ukřižován a lidi se mu posmívali... A přece vše dokončil a zvítězil, tak tomu aspoň rozumíme a věříme. Není slabší než jeho protivníci, přestože se mu posmívají. Posmívají se mu kvůli prohrané válce, a on ji přitom vyhrál. Není slabší než oni, tak dejte na jeho slova, nechejte se pozvat, pojdte a následujte.

požehnání

Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků. Tvoje spravedlnost je jak mocné horstvo, propastná tůň nezměrná jsou tvoje soudy; zachraňuješ lidi i dobytek. Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože!

Lidi, hledejte bezpečí a novou sílu ve stínu Božího milosrdenství. Osvěžujte se tím nejlepším, co nám Bůh dává, a pijte z potoka rozkoší, jež nám dopřává. Vždyť u něj je pramen žití a je-li nám Bůh a jeho vůle světlem, spatřujeme, co potmě nebylo znát.

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého budiž se všemi vámi. Amen.